

Minnen från sjömansliv och 70-talets Böbilä i Ekenäs

Till den skara av aktiva samhällsdebattörer som fortsatt att formulera sig i skrift också efter sina revolutionära ungdomsår, sällar sig författaren Tom Paxal. Ekåsens personal och tossiga patienter, Tommy Tabermann, ing-en går säker.

Under den senaste tiden har vi fått ta del av några finlandssvenska böcker, där författaren blickar tillbaka på sin ungdomstids revolt-rörelser, exempelvis 70-talet. Med facit i hand gestaltar de med hjälp av olika litterära genrer, förklaringsmodeller till det som engagerade deras liv under en intensiv ungdomstid.

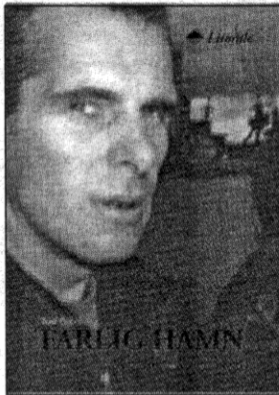
Ett exempel är **Henrik Jansson** som med boken *Protokollsutdrag från sub-versiva möten*, i romanform beskrivit taistoiternas 70-tal. **Pia Ingström** har i reportageboken *Den flygande feministen* genom djupintervjuer gjort en tillbakablick på 70-talsfeminismen i Finland. Andra exempel finns den här hösten från den politiska mediedebatten, **Nils Torvalds**.

Utan krusiduller

I boken *Farlig hamn* gör **Tom Paxal** (Paxi), numera bosatt i Borgå, men med ett västnyländskt förflutet, en rapid självbiografisk tillbakablick på 60-70 talet, som för hans del kännetecknades av ett buskigt sjömansliv, arbete inom mentalvår-

BÖCKER

Bok: Farlig Hamn
Författare: Tom Paxal
Förlag: Litorale, 2007, 265 s.

"Jag var en skit för jag var ruottalainen perskarva, ett finlandssvenskt stjärnhår, som den finska kaptenen kallade mig"

Tom Paxal

den och kontakten med aktionsgruppen "Bevara, Bygga, Bo" i Ekenäs.

Om de två tidigare nämnda författarna möjligen har haft som ambition att göra en mer kritiskt reflekterande beskrivning i kombination med nutidens ljuslykta, så har inte Tom Paxal haft den ambitionen.

Okonstlat, utan krusiduller och rakt upp och ner, ut-

an att försköna, men heller inte förfula, vare sig själv eller övriga personer, gör han en rapid och självutlämnande minnesresa som sträcker sig genom Polska hamnar, via skivarinriktade inspirationsresor på Gröna Kajen i Hangö, Gästis, Socis i Karis, legendariska Kosmos i Helsingfors med mera, med mera.

Dråpligheter från Ekåsen

De roligaste inslagen är episoder ur livet på Ekåsen, eller Böbilä, så som det kunde gestalta sig på 70-talet, man förmodar att vården utveck-lats en hel del sedan dess.

I de avsnitten återger författaren i målande och tokroliga beskrivningar bilden av en tillvaro där gränsen mellan sjuka och friska också när det gäller personalen var glidande. Man sympatiserar med både vårdare och patienter, lilla anorektiska Baby-bird och galna läkare.

För den läsare som var bekant med de västnyländska portalfigurer som byggmästaren Svenno, färgklottraren Ludde, Maret och Ami, bjuder läsningen säkert på betydligt fler skikt än för den lokalt oinvidge. Här nämns också **Ole Hindrén** med sitt grekisk-antika skulpturan-sikte.

Av mer allmänt intresse är beskrivningarna av författaren och riksdagsman-nen **Tommy Tabermanns** utsvävningar och uttalanden, där de möttes i likar-

Författaren Tom Paxal gör en rapid tillbakablick på sina spretiga ungdomsår utifrån miljöer hämtade från Hangö, Ekenäs och Helsingfors, i kombination med sjömanslivets buskigheter.

tade flummiga kretsar som kännetecknades av snabba kvinnomöten och öppna alkoholkranar, något som författaren inte sticker under stol med att också för honom varit ett personligt problem. Men tidens tand har säkert gjort sitt, och borde nu knappast längre uppröra de berörda allt för mycket, så

rafflande är beskrivningarna ändå inte.

Buskigt språk

Boken är underhållande, språkbruket och jargongen från den här tiden är oput-sat och fränt, vilket bidrar till att verkligheten som beskriver känns autentisk. Ibland känns det dock som om

författaren valt att gestalta ett för stort område i en och samma bok. Resan blir väl flyktig och enahanda. Samtidigt speglar det rastlösheten och flyktigheten hos en ung man. Dialogen är flödande och har en central roll, oftast funkar den bra.

Det här är en beskrivande bok rakt uppifrån och ner, som inte innehåller i efterhand inskjutna eller tillrättlagda reflektioner, det gäller också personkaraktärerna som uppträder. Under läsningens gång störs jag en aning av att den uppehåller sig enbart vid det beskrivande. Syftet med boken förblir oklart.

Fjärrstyrd gårdag

Men den godtagbara orsaken klarnar i epiloga där författaren själv tangerar sin egen galenskap med att inte ha vuxit ifrån de år när porten för första gången slogs upp mot en värld som han aldrig lyckats utforska helt, och han skriver: "På något vis känns det som om ingenting förändrat mej, som om jag fortfarande var fjärrstyrd av det förgångna."

Det får stå som sammanfattande replik för boken som i första hand har sina förtjänster utifrån den till synes ärliga framtoning med vilken författaren beskriver en lokal, om än marginell miljö.

CAMILLA LINDBERG

camilla.lindberg@vastranyland.fi